

Izglītības un zinātnes ministrija

IZGLĪTĪBA, JAUNATNE UN SPORTS Reformu stratēģiskie mērķi 2020

Valsts sekretāre
SANDA LIEPIŅA

Rīga, 20.01.2014.

IZGLĪTĪBA

Kvalitatīva un iekļaujoša izglītība personības attīstībai, cilvēku labklājībai un ilgtspējīgai valsts izaugsmei.

JAUNATNE

Uzlabot jauniešu dzīves kvalitāti, veicinot viņu iniciatīvas, līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, atbalstot darbu ar jaunatni un nodrošinot jauniešiem vieglāku pāreju no bērna uz pieaugušā statusu un iekļaušanos darba tirgū.

SPORTS

Palielināt to Latvijas iedzīvotāju īpatsvaru, kas vismaz 1–2 reizes nedēļā nodarbojas ar fiziskām vai sportiskām aktivitātēm.

Mērķi un sasniedzamais izglītībā: Izglītības attīstības pamatnostādnes (IAP)

Pamatprincipi

- Cilvēkorientēta izglītība
- Izglītība ilgtspējīgai attīstībai
- Uz zināšanām balstītu sabiedrību veicinošā izglītība

Virsmērķis

- **kvalitatīva un iekļaujoša izglītība personības attīstībai, cilvēku labklājībai un ilgtspējīgai valsts izaugsmei**

Mērķi

- Izglītības vide: paaugstināt izglītības vides kvalitāti, veicot satura pilnveidi un attīstot atbilstošu infrastruktūru;
- Indivīdu prasmes: veicināt vērtībizglītībā balstītu indivīda profesionālo un sociālo prasmju attīstību dzīvei un konkurētspējai darba vidē;
- Efektīvā pārvaldība: uzlabot resursu pārvaldības efektivitāti, attīstot izglītības iestāžu institucionālo izcilību un resursu konsolidāciju.

IAP: 12 Rīcības virzieni 3 mērķu sasniegšanai

1. Izglītības vide

- Uz zināšanu sabiedrībā pieprasītām kompetencēm orientēta, radošumu un veselīga dzīves veida veicinoša izglītības satura pilnveide
- Pedagogu un akadēmiskā personāla motivācijas un profesionālās kapacitātes paaugstināšana
- 21.gs. atbilstīgas izglītības vides un izglītības procesa nodrošināšana
- Iekļaujošās izglītības principa ieviešana

2. Individāla kompetence

- Karjeras izglītības attīstība un pakalpojumu pieejamība
- Priekšlaicīgi mācības pametušo un izglītību neieguvušo skaita samazināšana
- Ārpus formālās izglītības iespēju bērniem un jauniešiem paplašināšana
- Izglītības iespēju paplašināšana pieaugušajiem

3. Efektīva pārvaldība

- Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas pilnveide
- Efektīvu izglītības finanšu resursu pārvaldības modeļu attīstība
- Izglītības iestāžu tīkla sakārtošana
- Izglītības starptautiskā konkurētspēja

IAP: atbalsta jomas un saņēmēji

- **Pašvaldību skolas:** tīkls un infrastruktūra, IKT (moderna mācību vide)
- **Pedagogi:** kompetences pilnveide (21.gs.prasmes, jauns izglītības saturs, motivācija)
- **Izglītības saturs un kvalitāte – pamats veiksmīgai dzīvei un darbam strauji mainīgajā 21.gs. vidē:**
 1. Jauni standarti un vadlīnijas; iekļaujoša izglītība un draudzīga mācību vide
 2. Profesionālās izglītība: saikne ar darba devējiem/tirgus vajadzības (duālā jeb darba vidē balstītas mācības) un pievilcība (infrastruktūra, skolu tīkls, 50/50)
 3. Izglītības kvalitātes monitoringa sistēma (starptautiskais, nacionālais un individuālais līmenis)
 4. Atbalsts diasporai
 5. Kultūrizglītības pakalpojumi (saikne ar izglītību), kultūrvēsturiskā mantojuma apguve un nacionālās identitātes veidošana

IAP: atbalsta jomas un saņēmēji

- **Atbalsts jauniešiem:** jauniešu garantijas, iesaiste darbā vai mācībās (agri pametušie, sociālās atstumtības riska grupa, karjeras izglītība)
- **Pieaugušo (mūžizglītība)** iesaistes palielināšana: modelis, saikne ar darba tirgu, PIKC kapacitātes stiprināšana

IAP: atbalsta jomas un saņēmēji

- **Augstākā izglītības modernizācija - atvērta, iekļaujoša, ar darba tirgu integrēta AI:**
 1. Piedāvājuma elastīgums un orientācija uz nākotnes prasmju apguvi
 - studiju virzieni un virzienu padomes
 - mācībspēku atjaunotne/mobilitāte (starptautiska un sektoru)
 2. Internacionalizācija
 - augstskolu, koledžu un studiju virzienu starptautiski atzīta akreditācija
 - starptautisko studentu un mācībspēku piesaiste
 - kopīgas programmas
 3. Pieejamība
 - jauns finansējuma modelis
 - VIIS t.sk. studējošo reģistrs un sasaiste ar darba tirgu

IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES

Būtiskākie sasniedzamie rezultāti

	2012./2013.	2020.gads
Skolēni ar augstiem mācību rezultātiem (15 gadīgie; PISA 5.un 6.līmenis), % lasītprasmē, matemātikā, dabaszinātnēs.	4,2%, 8%, 4,3%	7%, 8%, 8%
Absolventu (ISCED-5/6) īpatsvars STEM jomās no kopējā absolventu skaita (%).	19%	27%
Akadēmiskā personāla (neskaitot koledžas) ar doktora grādu īpatsvars (%).	54%	65%
Integrēto izglītojamo skaita ar speciālajām vajadzībām īpatsvars vispārizglītojošās izglītības iestādēs ISCED 1-3 (%) no kopējā izglītojamo skaita	4%	33%
Karjeras konsultanta un skolēnu un audzēkņu skaita attiecība pašvaldības teritorijā esošajās vispārējās un profesionālajās izglītības iestādēs	-	1/600
Obligātās izglītības vecumā esošo bērnu, kuri nav reģistrēti nevienā izglītības iestādē īpatsvars (%).	5,4%	3%
Bērnu skaita īpatsvars, kas iesaistīti pirmsskolas izglītībā vecumā no 4 gadiem līdz obligātās pamatzglītības (1.klase) sākšanas vecumam (%).	92,7%	95%
Ārvalstu studentu, kas studē grāda, kvalifikācijas iegūšanai īpatsvars no kopējā studentu skaita (%).	2,9%	8%
Skolēnu proporcija vispārējā un profesionālajā izglītībā vidējās izglītības pakāpē.	61/39%	50/50%

Uzlabota jauniešu dzīves kvalitāte

Pamatprincipi

- līdzdalības princips
- informācijas pieejamības princips
- vienlīdzīgu iespēju princips
- jauniešu interešu ievērošanas princips
- labvēlīgu sociālo un ekonomisko priekšnosacījumu princips
- jauniešu integrācijas veicināšanas princips
- mobilitātes un starptautiskās sadarbības nodrošināšanas princips

Virsmērķis

- Uzlabot jauniešu dzīves kvalitāti, veicinot viņu iniciatīvas, līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, atbalstot darbu ar jaunatni un nodrošinot jauniešiem vieglāku pāreju no bērna uz pieaugušā statusu.

Mērķi

- Attīstīt jaunatnes politikas koordināciju, veicinot jaunatnes politikas izstrādē un īstenošanā iesaistīto personu sadarbību, darbības saskaņotību un izpratni par jaunatni.
- Veicināt jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanā, jaunatnes organizācijās un jauniešu iniciatīvu grupās, kā arī iesaistīšanos brīvprātīgajā darbā, fiziskās aktivitātēs, sportā un kultūras dzīvē.
- Veicināt jauniešu sociāli ekonomisko izaugsmi, konkurētspēju un iekļaušanos sabiedrībā.

Būtiskākie sasniedzamie rezultāti

	2012./2013.	2018.gads
Jauniešu īpatsvars (%), kuri novērtē savu dzīves kvalitāti kā labu.	41%	55%
Palielinās pašvaldību īpatsvars (%), kurās darba ar jaunatni īstenošana atbilst vispārējiem rādītājiem jaunatnes politikas vērtēšanai pašvaldībās.	7%	21%
Samazinās jauniešu īpatsvars (%), kas uzskata, ka informācijas trūkums ir kavējošs faktors viņu līdzdalībai dažādās sabiedriskās, sociālās un politiskās aktivitātēs.	23,9%	17,5%
Jauniešu īpatsvars (%), kuri uzskata, ka viņiem ir lielas vai visas iespējas pavadīt brīvo laiku tā, kā viņi vēlas.	67%	75%
Jauniešu īpatsvars (%) jaunatnes organizācijās un jauniešu iniciatīvu grupās.	12%	18%
Jauniešu īpatsvars (%), kuri ir iesaistīti kādās brīvprātīgā darba aktivitātēs	15%	35%
Pusaudžu un jauniešu īpatsvars (%) vecumā no 15 līdz 24 gadiem, kuri nodarbojas ar fiziskām aktivitātēm vismaz pusstundu divas vai trīs reizes nedēļā	35%	41%
Jauniešu hospitalizāciju skaits uz 100 iedzīvotājiem.	13,9	12,8
15-24 gadus vecas personas darba meklētāji, kas nav iesaistīti izglītībā (%).	7,1%	3%

Sports - dzīves kvalitātei

Pamatprincipi

- Vienlīdzīgu iespēju princips
- Bērnu un jauniešu pilnvērtīgas fiziskās attīstības nodrošināšanas princips
- Augstākās sporta meistarības un augstas klases sasniegumu sporta atbalstīšanas princips
- Labvēlīgu sociālo un ekonomisko priekšnosacījumu princips
- Mobilitātes un sociālā dialoga princips
- Informācijas pieejamības princips
- Izpētes attīstības princips
- Līdzekļu sadales un izlietojuma atklātuma princips

Virsmērķis

- Palielināt to Latvijas iedzīvotāju īpatsvaru, kas vismaz 1–2 reizes nedēļā nodarbojas ar fiziskām vai sportiskām aktivitātēm

Mērķi

- Veicināt iedzīvotāju (it īpaši bērnu un jauniešu) fizisko aktivitāti
- Sekmēt sportistu sagatavošanas un sacensību sistēmas attīstību
- Uzlabot augstu sasniegumu sportistu un sportistu ar invaliditāti veselības aprūpi un medicīnisko uzraudzību
- Sekmēt sporta infrastruktūras pieejamību un attīstību
- Nodrošināt ilgtspējīgu sporta finansēšanas sistēmas izveidi

Sports - dzīves kvalitātei

**Palielināt to Latvijas iedzīvotāju īpatsvaru, kas vismaz
1–2 reizes nedēļā nodarbojas ar fiziskām vai sportiskām aktivitātēm**

Vidēji ES (Eurobarometer, 2009) 40%

Latvijā vidēji 27%

Mērķis: Latvijā 2020.gadā 40%

	2012.gads	2020.gads
Bērnu un jauniešu ar invaliditāti skaits, kas iesaistās sporta pasākumos (gadā)	2 300	4800
Latviju pārstāvošo sportistu skaits, kuri piedalās Eiropas un pasaules līmeņa starptautiskās sporta sacensībās (gadā)	4 400	4 400
Dažāda veida profilaktisko un cita veida medicīnisko pārbaucību skaits	16 210	18 450
Nacionālo sporta bāzu skaits, kuras saņem valsts dotāciju (gadā)	21	21

Rīcības virzieni un būtiskākie pasākumi

1. iedzīvotāju pietiekama fiziskā aktivitāte un izpratne par fizisko aktivitāšu nepieciešamību veselības saglabāšanā un nostiprināšanā
2. sportistu sagatavošanas un sacensību sistēmas pilnveide
3. sportistu veselības aprūpe un medicīniskā uzraudzība
4. sporta infrastruktūras pieejamība un attīstība
5. ilgtspējīga sporta finansēšanas sistēma (alternatīvi risinājumi finanšu palielinājumam sportam)

Prioritāte: Bērnu un jauniešu sports un Sports visiem (Tauta sports)

Plānotie pasākumi prioritāšu īstenošanai:

- Sporta nodarbību skaita palielināšana izglītības iestādēs (formālās un neformālā izglītības ietvaros)
- Atbalsta palielināšana specializētām sporta skolām (sporta klubiem)
- Aktīva dzīvesveida pasākumi visām iedzīvotāju grupām visas dzīves garumā (t.sk. aktīvās novecošanas veicināšanai)
- Atbalsts projektiem vienlīdzīgu iespēju radīšanai bērniem un jauniešiem ar invaliditāti līdzdalībai sporta pasākumos, tostarp izglītības sistēmas ietvaros

Paldies par uzmanību!

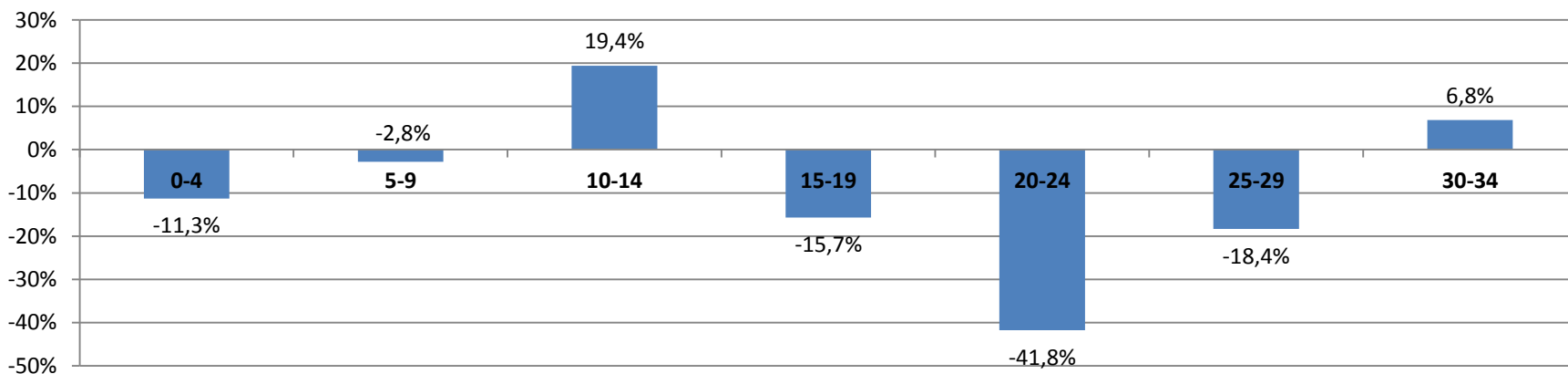
Izglītības un zinātnes ministrija

Izglītības iestāžu tīkls

Demogrāfijas iespaidā:

- saskaņā ar ministrijas datiem, šobrīd 30% vidusskolu skolēnu skaits 12.klasēs nepārsniedz 20 skolēnus. 10% gadījumu tas nepārsniedz 10 skolēnus;
- vidējo izglītību 2014.-2020.gadā sagaida nozīmīgs skolēnu **skaita samazinājums**, kas **ietekmēs** institucionālo **tīklu**, kur svarīga loma ir/būs pašvaldību, plānošanas reģionu un IZM sadarbībai;
- būs nepieciešama pārdomāta **resursu koncentrācija** un izglītības **pakalpojumu** pieejamības **pārstrukturizācija**, vērtējot katra novada un plānošanas reģiona īpatnības un attīstības modeļus.

Iedzīvotāju skaita izmaiņas 2020.gadā salīdzinājumā ar 2012.gadu dažādās vecuma grupās

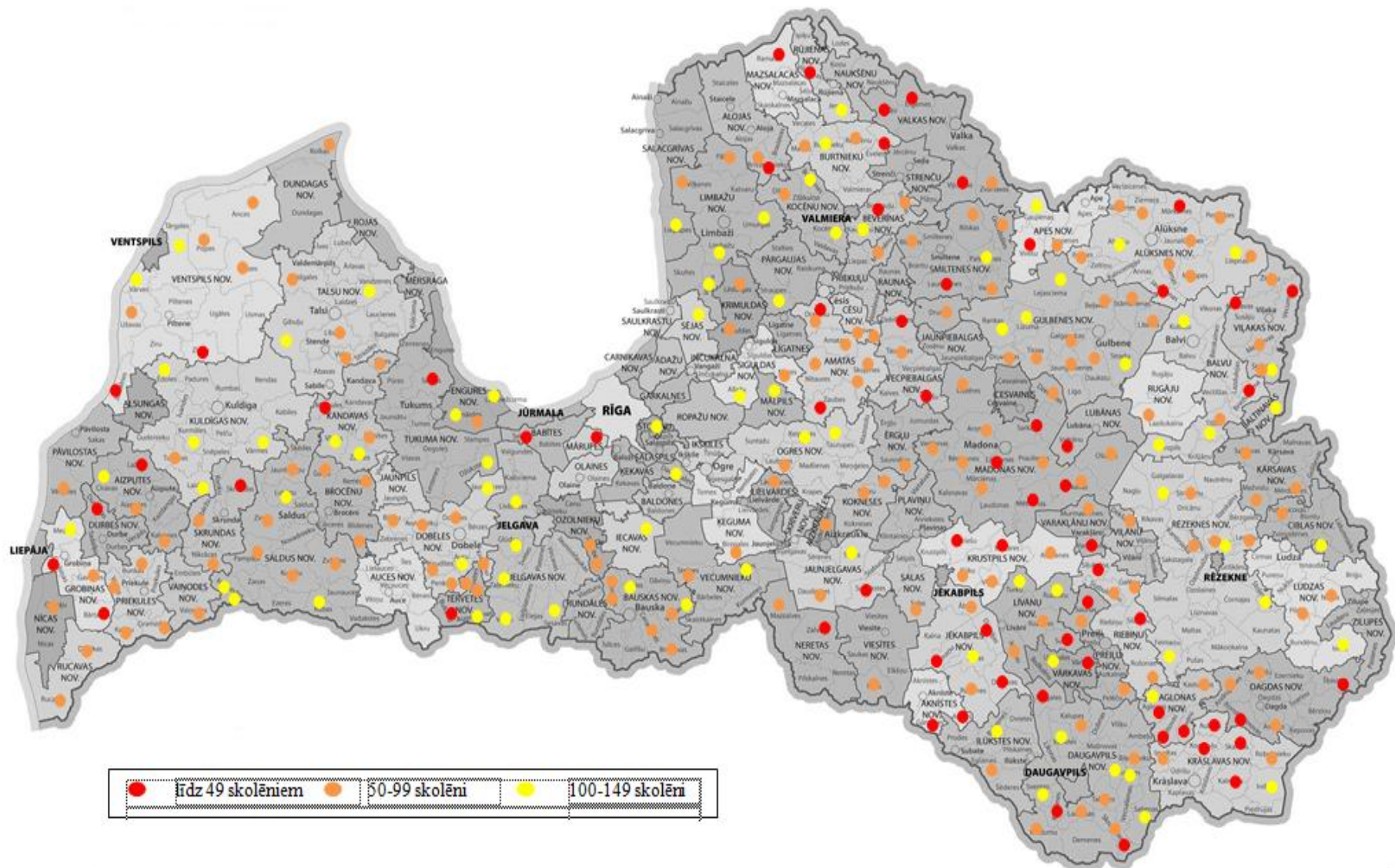

Tiek prognozēts, ka salīdzinājumā ar 2012.gadu 2020.gadā skolēnu skaits vispārējā vidējā izglītībā samazināsies par 11,6 tūkst. skolēnu, savukārt augstākajā izglītībā – 27,6 tūkst. studentu.

Vienīgā izglītības pakāpe, kurā prognozējams izglītojamo vecumā no 7 līdz 15 gadiem pieaugums, ir pamatizglītība.

Mazās skolas lauku teritorijās

(tikai publiskās skolas)

Izglītības iestāžu tīkls

Izglītības iestāžu tīkla sakārtošana plānota, veidojot jaunu pieeju iestāžu pakalpojumu piedāvājumam:

- **pirmsskolas izglītība** – maksimāli tuvu dzīvesvietai neatkarīgi no ģeopolitiskiem kritērijiem;
- **sākumskolas izglītība** (1.-6.klase) – pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai, nodrošinot pakalpojumu pieejamību vietējas nozīmes autoceļu tuvumā. Nozīmīgi vērtēt arī pirmsskolas (5.līdz 6.gadus vecu bērnu) izglītības integrāciju šajās iestādēs;
- **vispārējā vidējā izglītība** (10.-12.klase) – pamatā koncentrēta reģionālas nozīmes pilsētās un novadu centros. Pakalpojuma pieejamība nodrošināta reģionālas nozīmes autoceļu tuvumā. Atbilstoši katra reģiona attīstības scenārijiem, vērtējama arī profesionālo izglītības programmu integrācija vispārējā izglītībā, konsolidējot iestāžu pārvaldību un izmaksas. Šādas iestādes dibinātājs ir pašvaldība.
- **profesionālā vidējā izglītība** – pamatā koncentrēta reģionālas nozīmes pilsētās un novadu centros. Īsteno valsts nozīmes profesionālās izglītības kompetences centri (PIKC) un pārējās profesionālās izglītības iestādes, kuru padotība pamatā plānota pašvaldībām.

Izglītības iestāžu tīkls

Raksturojot IZM padotībā esošo profesionālās vidējās izglītības iestāžu tīkla strukturālo reformu:

- no 2010./2011.mācību gadā IZM padotībā esošām 54 profesionālās izglītības iestādēm 2012./2013.mācību gadā to skaits samazinājies līdz 38 profesionālās izglītības iestādēm;
- **turpinot šī tīkla pilnveidi, IZM:**
 1. primāri **meklēs risinājumu** nelielajām (**300 vai mazāk audzēkņi**) profesionālās izglītības iestādēm, t.sk. plānojot to nodošanu pašvaldībām,
 2. stiprinās **PIKC**,
 3. rezultātā **mazinās IZM padotībā** esošo profesionālās izglītības iestāžu skaitu.

Rezultāti: vispārējā un profesionālā izglītība

IAP rezultāti: IZGLĪTĪBAS VIDE

Rezultatīvais rādītājs	Bāzes vērtība (gads)	2017.gads	2020.gads
Skolēni ar augstiem mācību rezultātiem (15 gadīgie; PISA 5.un 6.līmenis), % lasītprasmē, matemātikā, dabaszinātnē.	4,2%, 8%, 4,3% (2012)	4,5%, 8%, 5,5%	7%, 8%, 8%
Skolēni ar zemiem mācību rezultātiem (15 gadīgie; PISA 1.un zemāks līmenis), % lasītprasmē, matemātikā, dabaszinātnēs	17%, 20%, 12,3% (2012)	16%, 20%, 12%	13%, 15%, 10%
Skolēnu skaits uz 1 mācību procesam paredzēto datoru ISCED 1-3 (kas nav vecāks par 5 gadiem)	9,8 (2012)	7	3
Integrēto izglītojamo skaita ar speciālajām vajadzībām īpatsvars vispārizglītojošās izglītības iestādēs ISCED 1-3 (%) no kopējā izglītojamo skaita	4% (2012)	10%	33%

Rezultāti: vispārējā un profesionālā izglītība

IAP rezultāti: INDIVĪDA KOMPETENCE

Rezultatīvais rādītājs	Bāzes vērtība (gads)	2017.gads	2020.gads
Obligātās izglītības vecumā esošo bērnu, kuri nav reģistrēti nevienā izglītības iestādē īpatsvars (%)	5,4% (2013)	4,4%	3%
Skolu nepabeigušo un izglītībā neiesaistīto iedzīvotāju īpatsvars vecuma grupā 18-24 gadi, (%)	10,6% (2012)	10,2%	10%
Bērnu un jauniešu, kas iesaistīti neformālās izglītības aktivitātēs īpatsvars (%)	68% (2013)	71%	75%
Karjeras konsultanta (vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs) attiecība pret pašvaldībā dzīvojošiem jauniešiem	n/i	1/700	1/600

Rezultāti: vispārējā un profesionālā izglītība

IAP rezultāti:

Rezultatīvais rādītājs	Bāzes vērtība (gads)	2017.gads	2020.gads
Izglītības iestāžu, kas iesaistītas izglītības kvalitātes monitoringā īpatsvars (%)	0 (2013)	50%	100%
Skolēnu proporcija vispārējā un profesionālajā izglītībā vidējās izglītības pakāpē	61/39% (2012)	60/40%	50/50%
Izglītojamo/pedagogu proporcija pašvaldībā	10,35/1 pilsētā un 8,12/1 novadā (2013)	11/1 pilsētā un 9/1 novadā	12/1 pilsētā un 10/1 novadā
Pedagogu īpatsvars, kas ieguvuši 4.un 5.kvalitātes pakāpi (%)	8% (2012)	10%	20%